

SAVJET ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA RADNA SKUPINA ZA UTVRĐIVANJE KRITERIJA O STATUSU ORGANIZACIJA OD OPĆEG DOBRA

Predmet: očitovanje na Prijedlog rješenja temeljnih pitanja uređenja statusa organizacija koje u Republici Hrvatskoj djeluju za opće dobro

Poštovani i poštovane,

Na temelju Prijedloga rješenja, dostavljamo vam svoje komentare:

4.1. Društveni kriteriji

Radna skupina smatra da status ODOD mogu steći samo one organizacija civilnog društva kod kojih javna (opća) dobrobit prevladava nad privatnom dobrobiti. Imajući u vidu da opće dobro u Republici Hrvatskoj nije pravno definirani pojam, bitno je da ove organizacije moraju, svojim djelovanjem temeljenim na partnerskim odnosima s javnim institucijama, stvarati dodanu vrijednost u odnosu na javnu (opću) dobrobit. Sadržaj povlastica koje uživaju

ODOD i njihovi donatori mora biti (opće) poznat ali i (opće) priznat od strane zajednice (u poreznom i carinskom sustavu, u području zapošljavanja i u drugim područjima propisanim zakonom).

ZaMirNET: Smatramo da definicije odnosno opisne kategorije kao što su „javna (opća) dobrobit prevladava nad privatnom dobrobiti“ i „stvarati dodanu vrijednost u odnosu na javnu (opću) dobrobit“ nisu precizne i mogu se tumačiti različito.

ZaMirNET: Također se ne slažemo s odredbom po kojoj se uvjetuje partnerstvo s javnim institucijama: „bitno je da ove organizacije moraju, svojim djelovanjem temeljenim na partnerskim odnosima s javnim institucijama...“ jer se time ograničava djelovanje organizacija.

Formalni kriteriji

4.2.1.

status ODOD mogu steći registrirane:

- udruge,
- zaklade (privatne i javne)
- fundacije i
- privatne neprofitne ustanove.

ZaMirNET: u potpunosti se slažemo.

Status ODOD ne mogu steći:

... organizacije u kojima je članstvo zakonska obveza (komore i sl.).

ZaMirNET: smatramo da ovo treba pojasniti s obzirom da sve udruge moraju, prema zakonu, imati članstvo. Molimo da se ovo precizira i preformulira kako bi bilo jasno da se odnosi na krovne organizacije u koje se druge pravne i/ili fizičke osobe moraju učlaniti bez prava na izbor i sl.

Inače, slažemo se s listom organizacija koje ne mogu steći status ODOD.

Tijekom rasprave bilo je prijedloga da se na listu pravnih osoba koje ne mogu steći status ODOD dodaju i pravne osobe čiji je status uređen posebnim zakonom, osim javnih zaklada i pravne osobe s javnim ovlastima. O ovim prijedlozima radna skupina nije postigla konsenzus.

ZaMirNET: slažemo se da status ODOD ne može steći pravna osoba s javnim ovlastima niti ona čiji je status uređen posebnim zakonom.

4.2.2. Dodatni uvjeti za stjecanje posebnog statusa

Osim što status ODOD mogu steći samo neke vrste pravnih osoba, radna skupina smatra da je potrebno raspraviti treba li stjecanje statusa uvjetovati i nekim dodatnim kriterijima. Dodatni kriteriji mogu imati različiti sadržaj, a neki o kojima je radna skupina razgovarala jesu:

- organizacija mora faktično obavljati djelatnost za opće dobro određeno vrijeme prije podnošenja zahtjeva za priznavanje posebnog statusa. Odluka o tome koliko je to vremena je isključivo političke naravi, a prijedlozi su u rasponu od 1 do 2 godine;

ZaMirNET: smatramo da je prihvatljiv rok od 2 godine. Potrebno je precizirati na koji će se način utvrditi da organizacija tokom tok perioda djeluje u skladu s kriterijima potrebnim za ostvarivanje statusa ODOD.

Također smatramo da se obavljanje zakonom dozvoljenih gospodarske djelatnosti udruga ne smiju interpretirati na način da to onemogućava eventualno stjecanje statusa ODOD.

- organizacija je obvezna javno objavljivati financijska izvješća o svojem poslovanju odreneno vrijeme prije priznavanja statusa (1-2 godine);

ZaMirNET: Predlažemo da se organizacija očituje pismom namjere za stjecanje statusa ODOD čime se nadležno tijelo poziva na praćenje i provjeravanje djelovanja organizacije prema kriterijima za status ODOD. Format financijskog izvješća, treba biti preciziran.

4.3. Sadržajni kriteriji

Radna skupina raspravljala je o brojnim mogućim djelatnostima za opće dobro:

ZaMirNET: smatramo da je potrebno uvrstiti i neprofitne, nezavisne medije kojima se promiče sloboda govora i mišljenja kao i vrednote civilnog društva - osim ako se automatizmom ne svrstavaju u neko od već navedenih područja – a što je potrebno pojasniti. Također nam nije jasno na što se odnosi „unapređivanje dobrotvornih djelatnosti vjerskih zajednica“ jer nam se čini da to spada pod „humanitarne djelatnosti“:

U odnosu na konkretne djelatnosti koje se smatraju djelatnostima za opće dobro, zaključak je radne skupine da popis djelatnosti mora minimalno obuhvatiti i najveće vrednote ustavnoga poretka navedene u čl. 3. Ustava RH (sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav), ali i to da on ne smije biti preširok jer se u tom slučaju može izgubiti smisao dodjele statusa ODOD.

ZaMirNET: Smatramo da se u odnosu na konkretne djelatnosti koje se imaju smatrati djelatnostima za opće dobro mogu uvrstiti samo one vrednote ustavnog poretka navedene u članku 3. Ustava Republike Hrvatske jer se navedeno nalazi u strateškim smjernicama Nacionalne strategije za poticanje razvoja civilnog društva.

Tijekom rasprave istaknut je stav da lista djelatnosti za opće dobro ne smije biti zatvorena, odnosno da treba završiti frazom poput „... i druge djelatnosti koje se obavljaju za opće dobro...“ Ovakav stav potkrijepljen je argumentom da bi otvorena lista omogućila naknadno uvođenje novih djelatnosti za opće dobro, sukladno potrebama zajednice. Protuargument smatra da otvorena lista pruža mogućnost diskrecijske interpretacije od strane tijela koje odlučuje o dodjeli statusa ODOD, te da to može unijeti pravnu nesigurnost i dovesti u pitanje vjerodostojnost sustava dodjele statusa ODOD.

ZaMirNET: Smatramo da je zatvorena lista bolje rješenje ali da se ona treba revidirati svake 2 godine te dodati nove djelatnosti ako se takav prijedlog potkrijepe valjanim argumentima i bude podržan od strane organizacija civilnog društva tijekom javne rasprave.

Uređenje statusa organizacija koje djeluju za opće dobro u pravnom sustavu

ZaMirNET: smatramo da je bolje rješenje poseban zakon kojim se uređuje status ODOD.

Također smatramo da Porezna uprava NIJE tijelo koje bi trebalo odlučivati o statusu ODOD jer to nije u njihovom djelokrugu rada niti je usklađeno s kvalifikacijama koje su uvjet za zapošljavanje u Poreznoj upravi. Takvo rješenje dodatno bi opteretilo Poreznu upravu i unijela zbrku.

Srdačan pozdrav,

U Zagrebu, 18.4.2008.

Danijela Babić
ZaMirNET